

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak.
Helyben: Negyedévre 3 korona.
Egész évre 12 " "
Videken: Negyedévre 5 " "
Egész évre 20 " "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Közgyűlési tanulságok.

— okt. 30.

Tegnap este végre befejezték a városi közgyűlés tárgyalásait.

Semmi sem áll tőlünk távolabb annál, hogy kifogásoljuk a tárgysorozat minden legkisebb tételénél a részletes megvitatás széles mederbe terelését.

Ez magában örvendetes jelenség.

A mi azonban végtelenül elszomorító, az a megdöbbentő tünet, hogy ezen a közgyűlésen diadallal ütötte fel fejét a maradiság, a kicsinyes osztályérdek, a közművelődési ügyek iránt való érzéketlen közömbösség szelleme.

Mikor köröskörül az egész országban azt látjuk, hogy a fejlődés oltáira erejét meghaladó áldozatokat hoz a legtöbb vidéki város: nálunk az egyheti munka egyetlen kimagasló eredménye az, hogy a pótdó minden áron, ha kell a legfontosabb haladási érdekek feláldozásával is mentül kevesebb legyen.

Valóságos harc volt ez az egyhetes közgyűlés azok közt a sajna! fölötté kevesek közt, akik lángoló szeretettel Debrecen város jövője érdekében a művelt kor igényeinek, a város nemesebb feladatainak érdekében az áldozatkészség zászlaját lobogtatták és azok közt, akik nem törődve a köznek magasabb értékű javával, görcsösen kapaszkodtak az ősi előnyök határfáiba s irgalmatlanul ki szerettek volna irtani a város munkatervéből mindent, aminek a gazdálkodó, a legeltető közönség közvetlen hasznát nem láthatja, nem élvezheti.

Budapesten szóba került a debreceni egyetem kérdése; erre ugyan rá sem hederített a mi közgyűlésünk. Idehaza lelkes férfiak magasatos eszmék szolgálatában városi muzeumról, közművelődési csarnokról, művészetről, nagyszabású ujitásokról álmodoztak, egyesületet szerveztek, tőkét ajándékoztak és becses gyűjteményt alapvető tervek megvalósítására. Ezalatt pedig a közgyűlés behunyta szemmel, önzőn, fukaron abban és egyedül csak abban fáradt, hogy a város jövőjé-

nek legszebb csemetéit megnyirbálja s minél több hasznot biztosítson egyes jómódu avagy szegény, de mindenesetre szűkmarku városatyák magánérdekének.

Hogy a sok kavarodásból csak egyet említsek, eltörölték az évtizedek óta löversenyre adott száz arany tiszteletdíjat és olyanformán beszéltek a városházán, hogy még a gyékényt is ki köllene huzni azoknak lába alól, akik itt minden évben ezrekre rugó pénzforgalmat csinálnak, a város adófizetői közül sokaknak szép jövedelmet adnak és általában gazdasági érdekeinket önzetlen ügyszeretettel ápolják.

Ilyen hebehurgya vak határozatokat hozott volna a leszavazó szűkkeblűség minden téren, ahová a hortobágyi szabadalmak hosszú keze el nem érhet.

Zene, tudomány, művészet, általános művelődési javak, sutba vettek!

Ime ez a hatnapos közgyűlés tanulsága!

És ami még elcsüggesztőbb a dologban, úgy tetszik, mintha előre eltökélt szervezet működött volna

Keserü kenyér.

Írta: Vértessy Gyula.

Tavaly nyáron találkoztam az én régi jó pajtásommal: Darnay Bálinttal. Hallottam, hogy teljesen tönkrement s akkor, hogy találkoztunk, kíváncsian kérdézősködtem, hogy megy a dolga?

— Hála istennek, most megint jól. Pedig nagyon letörttem ám.

— Hogy történt?

— Hát biz, az nagyon természetesen történt. Rosz esztendőök jártak a gazdaságra és a feleségem sehogysem akarta elhinni hogy a tönkremenés szélén állunk, Hogy is akarhatta volna! Hiszen ott ringatta a szél ellette óriási táblákon az arany kalászu búzát s egy órát is mehetünk kocsin, még se értünk ki a magunkéból. Hát azt hitte, hogy ekkora darab föld, akármennyi adósságot is szed rá az ember, még mindig ad annyit, hogy telik mulatságra is fürdőzésre is meg drága ruhákra is.

— Kit vettél el?

— Te azt se tudod, hogy lehet az? Persze nagy boldogságomban elfeledtelek értesíteni; azután meg nem értem rá. Mindig a kölesönök után jártam . . .

Aranyos kis jószág volt. Egy miniszteri tanácsosnak a lánya. Elkényeztetett pesti baba. Ott ismerkedtünk meg a megyebálon. Elhuzattam a nótáit, pezsgőztünk, mulattunk, ekkor még telt mindenre. Belém szeretett.

— Talán inkább a pénzdedbe.

Nem. Ne bántsd őt. Engem szeretett. Hogy a jómódot is szeretted, az természetes. Edes kis teremtes volt! Nem értett semmihez, csak ahhoz, hogy kell az embert szeretni. S kellett is nekem több!

S elköltötte mindenedet?

— El. Bántam is én! Nagyon szerettem, hát elnéztem neki mindent.

— S azután, mikor tönkre mentetek?

— Engem betettek a városhoz irnoknak. A feleségem meg haza ment az apjához.

— Nem is szeretted az téged pajtás! Az az asszony, a ki elhagyja az urát a szegénységben, haszontalan rosz asszony.

— Ne bántsd! De hogy is rosz!

Hova vittem volna magammal a nyomoruságos hónapos lakásba?

— És járt volna velem a „Vörös Maeská”-ba?

— Főzött volna odahaza.

— Edes barátom, te nem ismered

Annuskát. Ha csak egyszer láttad volna, nem beszélnél ilyeneket! Még hogy én menjen főzni. Ez a törekeny baba, ez a lehelletszerű angyal, aki mintha csak vendégszereplésre jött volna le az égből, s a kit minden pillanatban féltetni lehet, hogy visszarepül oda.

— Szóval, ott hagyott. Elváltatok és te még most is bolondulsz utána.

— Elváltunk. Dehogy. Hiszen az én sanyaru sorsom nem tartott sokáig. Az én aranyos kis feleségemaddig járt-kelt az én érdekemben, míg helyet szerzet nekem a Bartosfalvy uradalomban. Végtelen derék ember ez a Bartosfalvi Géza. Aranydolga van nála a gazdatisznek. Pláne nekem.

Bent vagyok a központban szám tartó. És Bartosfalvy nekem nem uram, de jó barátom, majd mindennap nálunk van. A feleségem is nagyon szereti. Ha lesz szerencsém hozzád, — majd meglátod, milyen kedves derék ember.

És te most ismét boldog vagy!

— Nagyon.

És a nagyon boldog ember a napokban szíven lőtte magát.

Egy közös pajtásuk, a ki azon a vidéken lakik, az beszélte el szegény Darnay történetének azt a részét, a mely a

ebben a sajnálatos irányban, hogy Debrecen városa ne tehesse egyebet, csupán csak a civitas jól felfogott apró hasznoskált mozdítsa elő.

Ideje lenne talpra állani azoknak az erős kezű, fenkölt lelkű férfiaknak, akik Debrecen város feladatait nem tartják kimeríthetőnek a *maradjon minden a régiben* jelszóval; hanem a város megújodását úgy óhajtják, hogy Debrecen városa az ország egyik fáklyavivő vezére legyen a nemzeti haladás javára minden áldozatra kész polgári erényeknek!

A régi képviselőház átadása.

— Fővárosi tudósítónktól. —

— okt. 30.

Hónapok óta huzódik immár az a tárgyalás, amelyet az állam, illetve a képviselőház indított meg a fővárossal a régi képviselőház átadása tárgyában. A főváros tudvalevőleg a teleknek 80 éven át történt ingyenes átengedéséért méltányosságból szintén díjtalanul kéri az épületet, a mely szerinte rozoga állapotban van és nagyobb tatarozás nélkül nem használható. Viszont az állam a régi képviselőházba fektetett tetemes összegek következtében nem hajlandó az épületet kárpótlás nélkül átadni. Ily előzmények után kezdte meg a tárgyalást a képviselőház, illetve a miniszterelnökség megbízásából Csávossy Béla háznagy udvari tanácsos a főváros megbízottjával, Vaszilievics János gazdasági tanácsossal. Csávossy, a ki a múlt héten tett jelentést Apponyi Albert grófnak, a képviselőházi elnöknek a tárgyalások menetéről, ma megszakítva szünidejét, ismét Budapestre érkezett és újból folytatta a tárgyalást a fővárossal.

E tárgyalások folyamán sikerült közelebb hozni az álláspontokat a nélkül, hogy a felek végleg megegyezni tudtak volna. Csávossy most már meg-

várja Apponyi Albertnek Eberhardtól való visszaérkezését és újabb jelentést tesz neki a tárgyalásokról. Miután kölcsönös méltányosság tapasztalható, valószínű, hogy az egyezés mégis létrejön. A főváros valószínűleg a régi képviselőház épületanyagának jelenlegi értékét fizeti meg.

A műpártoló-egylet alapvetője.

Csikos Sándor dr.

A Szabadság számára írta: Koncz Ákos.

— okt. 30.

Most, hogy a debreceni műpártoló-egylet megalkult és alapszabályait a belügyminiszter megerősítette, illendőnek tartjuk megemlékezni dr. Csikos Sándorról, ki ezen egyesületnek az eszme megpendítésétől kezdve életelőleke volt. Övé első sorban az érdem, hogy ezen egyesület létrejött. Nem ijedt meg ugyanis a kezdet nehézségeitől s nem tévesztve el szemel elől a nemes célt egy pillanatra sem, lankadást nem ismerő buzgalomával sikert aratott.

Ez a műpártoló-egylet megteremtése Debrecen város közönségének a magasabb művelődés iránt érzett szeretetének megnyilatkozása. Tömörítése továbbá azon szellemi erőknél, melyekre oly nagy szükség van, hogy maradandót alkothassunk. Egyesülése azoknak, kik mindennapi gondjaik közepett a művészetek ápolásának is szentelnek néhány percet, összekötő kapocs azok idealizmusa között, kik lelkesedéssel szolgálják a kultúra ügyét.

Csikos Sándor dr. minden időben lelkesedett a szép, nemes és jó iránt. Házában, a boldog családi élet meleg verőfényé alatt az irodalom és művészet bőséges ápolásban részesül. Az ott tartott összejövetelek nem a mindennapi élet honoencionális találkozásai, hanem igazi, nemes irányú társaság, mely széles látókörrrel, nagy műveltséggel és sok tudással társalog tudományról, művészet-ről egyaránt.

Ne csodálkozzunk tehát, hogy az, ki életét a legnemesebb eszméknek, a családnak, a tudománynak és a művészet-szeretnek szenteli — arra is vágyik,

— Kergesd el a feleséged.

— Nem tudom. Most is szeretem. S ha jönné velem, elvinném a szegénységbe, megkeresném neki a becsületes kenyeret, de nem jönne. Ő is kikaczagott mikor mondtam, hogy menjünk innen. Azt kérdezte, hová? Az utszélre kodulni? Ő itt akar maradni. De én, én csak nem maradhatok.

És még se tudott másképp elmenni, csak úgy, hogy golyót kergetett a szívébe.

Koporsójára Bartosfalvy is gyönyörű koszorút küldött, az „ő kedves és hü emberének.”

A szép özvegy pedig, a ki most nagy nyugdíjat kap megütközve beszél, hogy szegény urának akkor vette el az eszét a jó Isten, mikor jómódba került. Nem tudta megbecsülni a jó módot, szép állást s a pompás örökös kenyeret.

Csakugyan nem tudta. Ugyan keserű volt neki ez a kenyér. Mászt pedig nem tudott volna keresni, hát inkább nem evett belőle.

Élhetetlen esacsi voltál, kedves Bálint barátom, de a sírodnál leveszem a kalapomat.

hogy minél szélesebb körben lelkesedjenek a szép iránt. Ennek pedig a legalkalmasabb módja az egyesületekbe tömörülés, hol az egyik vagyonával, a másik tudásával, a harmadik összeköttetéseiével és a negyedik minden nemesrét fogékony lelkével használhat az ügynek.

E téren ugy is sok még a pótolni való, mert valljuk be, hogy eddig nem sokat tettünk. *Színházunkon* és a *Csokonai-kör-ön* kívül csakis a nemes szellemenben vezetett főiskolai ifjuság nyújt ünnepeket a szellemnek. Mi csak bálozzunk, táncolunk az egész télen át, de magasabb szellemi életünk elűzően esékly más városok új irányu mozgalmával és szokásaival szemben.

Nem azt sajogjuk mi, hogy nincsenek szalonjaink. Elvégre az ilyeneknek bevezetése nincs módunkban egyrészt, míg másrészt az élet gondjaiból felmaradt időnk még a nyugalomra is kevés. Mi csak érdeklődést, ügyszereket kívánunk felköltetni e sorokkal és előrevinni Debrecen város közművelődését, rámutatva azokra, kiknek lelkes csoportját dr. Csikos Sándor összetudta toborzani a kibontott zászló alá.

A műpártoló-egylet sorsa a legjobb kezébe van letéve. Puky Gyula főispán, kinek lelke telve van a város iránt érzett szeretettel, ki örömmel állt az egyesület élére, hogy tekintélyével, tudásával és ügyszeregetével hasznára lehessen a nemes ügynek, bizonyára egész lelkével őrt fog állani a műpártoló egyesület élete felett. Mellette pedig dr. Csikos Sándor, mint igazgató, bizonyára ugy vezeti ezt az egyeletet, hogy annak működése áldásos lesz a kultúrára és város szellemi életének emelésére.

Üdvözljük dr. Csikos Sándort alapvető munkájában és reméljük, hogy az egyelet minden tagja segíteni fog neki a munka diadalában.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Az akadémiál polgárok sakkversenye két nap óta folyik már. Eredménye eddig a következő: ifj. Varga Lajos 3; Jakabovics Jézsef 2 és fél; Grünvald Zoltán 2; Velei S. 2; Spitz L. 2; Mőga Lajos 1; Forberger B. 1; Kassay F. J. 1; Balogh I. 1; Hódy B. 1; Vass Gy. 1; Lovász I. 1; Goldstein 1; Hajdu M. fél; Buzás A. 0; Fernbach 0; Székely 0. A verseny még hat napig fog tartani.

Egyetemes Diáklap. A tavaszon tartott kassai országos diákgyűlés határozatához híven az Egyetemes Diáklap intézősége már megtette az előzetes lépéseket a lap megindítására. A debreceni főiskola egyik egyletéhez, a Jogászok Tudományos Önképzőköréhez is intéztek már felhívást és bár ez a Kör az anyagi támogatást meg is tagadta, hisszük, hogy ha az intézőség, majd a többi egyelet is felkeresi, a debreceni főiskola polgársága nem fog ez eszmétől idegenkedni, annyival is inkább, minthogy a diákgyűlésen éppen a debreceni főiskola küldöttei voltak e tárgynak előadói.

Szónoklati verseny a Főiskolában. A Joghallgatók Tudományos Önképző Köre jutalomdíjjal egybekötött szónoklati versenyt tartott, melyen három versenyző közül az összes bírálók egybehangzó véleménye alapján Reke Kálmán 2 jh. lett a nyertes.

mi tavalyi találkozásunk és az öngyilkosság közé esik:

— Becsületes ember volt, gyenge volt és hozzászerelmes, hát nem tehetett egyebet. A felesége becsülete árán tartotta őt Bartosfalvy ur. Semmi dolga se volt a gazdaságnál, csak úgy tartották, mint az ur szeretőjének a férjét. Mindenki tudta csak ő nem. De hát ez már így szokot lenni. Végre azután mégis megtudta.

Az asszony kinfelejtett egy bizalmas írást, amit szeretőjétől kapott.

Felment vele Bartosfalvyhoz. Az a szemébe kacagott:

— Jeleneteket akar csinálni? Most két év múlva! Hiszen magának tudnia kellett, hogy miért tartom itt, holott nincs magára semmi szükségem. Bizonyára nem a maga szép szeméért.

Szegény ember mindenáron ki akarta hívni Bartosfalvyt. Alig birták lebeszélni. Hiszen az ugy sem állt volna ki vele, mert azt hitte, hogy ő tudott arról a gyalázatos alkuról, a mit az asszony ajánlott s a mit Bartosfalvy el is fogadott.

— De hát akkor mit csináljak, moxyogta kétségbeesetten halála előtti estén amikor nálam járt.

Városi közgyűlés.

Hatodik nap.

— okt. 30.

Debrecen város törvényhatósági bizottsága tegnap délután fejezte be hat napig tartó közgyűlését, melyen a pótdó kérdése volt a napirend legfontosabb tárgya.

Bár véglegesen még nem határoztak ebben a kérdésben s azt a főszámvévő összesített számadatainak helyességétől tették függővé, (bizonyos, hogy ezek az adatok helyesek!) a pótdó minden valószínűség szerint 32 s/100 százalék lesz.

Nagy port vert fel még a Papp László ügye, a melyben kiküldték ebből a közgyűlésből talán már a tizedik bizottságot.

Valami makacs elhatározással ragaszkodott egyebekben az ellenzék a legjelentékenyebb mederben való tárgyalásához is, így tehát a közgyűlésnek csak 7 óra felé lett vége.

Részletes tudósításunk a következő:

(A pótdó.)

Az első tárgy a tegnapi közgyűlésen letárgyalt költségvetés alapján a jövő évben fizetendő pótdó kérdése volt.

A tegnapi közgyűlés határozatához képest Roncsik Lajos erre vonatkozólag egy javaslatot készített, melynek adatai a következők:

1903-ik évre.

Rendes kiadás	2.397.588,83,
Rendkívüli „	594.858,77,
Összes kiadás	2.992.447,60.
Rendes bevétel	2.329.871,72,
	388.308,80,
Összes bevétel	2.715.180,52.
A hiány tehát	277.267,08.

Ennek megfelel 32 és s/100° pótdó az összes állami adók 10° -ának levonásával.

Márton Imre szól először a javaslathoz s úgy találja, hogy a fedezetbe fel kellene venni a megszüntetett állásokkal megtakarított fizetéseket. Ez az összeg a költségvetésbe nincs felvéve.

Puky Gyula főispán kijelenti, hogy miután a szervezési szabályrendelet átdolgozása tekintetében véglegesen nem határozott a közgyűlés, nem lehet tudni, hogy az ez ügyben kiküldött bizottság miképpen határoz ebben az ügyben s hogy lesznek-e fizetési megtakarítások. Különben az így megtakarított fizetések a törvény értelmében a nyugdíjalaphoz esatolandók.

Márton Imre fentartja indítványát, Ferenczy Gyula pedig csatlakozik ahhoz. Különben pedig a főszámvévő nem 10 százalékot vont le, mint bevehetetlen állami adót, hanem 12 százalékot.

Kovács József: A megszüntetett tiszti állások után befolyó jovedelmet ha tekintetbe vesszük, miután az szerinte nem a nyugdíj alapot illeti, elég ha 30 százalékban állapítják meg a pótdót. Javasolja, hogy még egyszer adják vissza a költségvetést a főszámvévőnek, hogy az a pótdóra nézve tegyen újabb, körültekintőbb jelentést a jövő közgyűlésnek.

Puky Gyula főispán ez elől nem zárkózik el.

Vecsey Imre a főszámvévő számadatainak pontosságát a javaslat helyes számításait bizonyítja.

Márton Imre dacára ennek, nem tartja megbízható számításnak a főszámvévő egy délelőtti összesített költségvetését, a pótdó kiszámítására vonatkozólag.

Király Gyula azt bizonyítja, hogy a megtakarított tiszti fizetések a nyugdíjalaphoz esatolandók a törvény értelmében. Először azt az elvi kérdést kell eldönteni.

Puky Gyula: A költségvetés részletes tárgyalására újból vissza nem mehetünk. Annak a megállapítására, hogy milyen állásokat szüntetünk be, egy bizottságot küldünk ki, míg az ebben a kérdésben nem határoz, addig megtakarításokra nem számíthatunk.

A közgyűlés úgy határoz, hogy még egy körültekintőbb számítás tesz a tanács s véglegesen a számadatok hitelesítése után fogja a pótdó százalékát megállapítani. Ha ugyanis a főszámvévő számadatai helyesek, úgy a pótdó 32 s/100 százalék marad.

Ebben a kérdésben a ma délután 3 órakor tartandó hitelesítő közgyűlést megelőzőleg fognak határozni.

(Apróbb ügyek.)

A közgyűlés tudomásul vette az eperkerti faraktárnak 1901 évi számadását melyet kellően felülvizsgáltak.

Tudomásul vette a tanácsnak azt az intézkedését, melylyel megegyezte, hogy a hortobágyi mezőségek kiszáradása miatt a jószágartó gazdák szarvasmarháikat a városi erdőségekben levő kaszálókra behajthatták az elmúlt augusztus is szeptember hónapban.

(A zenede segélye.)

A debreceni zenedének 4000 korona évi segélyt szavazott meg a közgyűlés. A tanács kiutalta a segélyt s most kéri ezt tudomásul venni.

Szentessy János azt mondja, hogy megszavaztuk a segélyt, de meg is tagadhatjuk. Tagadjuk meg.

Ferenczy Gyula: Egy város nem fejlődhet akkor, ha polgárai szabadidejüket csak az utcán való ácsorgásra (érsd köpködő kaszinó) használják fel.

Nagy zaj! Felkiáltások: Eláll... eláll.

Ferenczy Gyula: Nem tudnak megsérteni, bárhol zajongjanak is. A kultúra fontos tényezőjének tartom a zenét igenis és nem sértenek a támadások, nem magánérektől beszélek, hanem a közérdekért.

L. Nagy Bálint: Azt szavazunk meg csak, a mit akarunk.

Ferenczy Gyula: Csak hogy bátyám ez nem *bigli bank*. (Ezt a játékot L. Nagy Bálint bizonyára játszotta valamikor, valahol s erről felszólalónak tudomása van.)

Puky Gyula főispán: Erről már nem lehet beszélni, mért nem szólaltak fel a költségvetés erre vonatkozó tételénél, a hova a 4000 korona fel van véve.

A közgyűlés a zenede számára megszavazott 4000 korona kiutalását tudomásul veszi.

(A város szeszkereskedése.)

Hajdu Gyula tanácsos ösmert felebbezése került ezután tárgyalás alá.

Hajdu Gyula felebbezésében ugyanis azt mondja, hogy Papp László az állítólag jogtalanul kapott 6000 forint jutalékot fizesse vissza a városnak. Egyben indítványozza, hogy az állami fogyasztási adót és a szeszdó pótlékot együttesen

házilag kezeljék s különíttessék el teljesen a szeszüzlettől. Végül indítványozza hogy Papp Lászlót, mint megbízhatlan egyént mozdítsák el állásától.

A tanács erre vonatkozólag azt mondja, hogy Papp László a jogosan kapott 6000 forint jutalékot nem tartozik visszaadni. Indítványozza, hogy Hajdu Gyula felebbezésének többi részét is utasítsák el.

Márton Imre Papp Lászlónak egy állítólagos levelét olvassa fel, a mely ha valódi, akkor Papp Lászlót nem illeti a 6000 forint, csak 408 forint. Hajdu Gyula felebbezését ajánlja elfogadásra.

Simonffy Imre elismeri, hogy azt a levelet olvashatta valamikor csak azt nem tudja, hogy került a Hajdu Gyula kezébe, akin csudálkozik hogy csak most leplezi le, ezeket az állítólagos sérelmeket. Hosszasabban védi Papp Lászlót s kéri Hajdu Gyula felebbezésének elutasítását.

Szentessy János a tanács javaslata mellett foglal állás pontot.

Hajdu Gyula: Azt a levelet Papp László hozta hozzám, hogy annak értelmében írjak át valótlanságokat a pénzügyigazgatóságnak. (Nagy zaj.) Papp László különben mindenféle ellenőrzést megakar szüntetni. (Nagy zaj.)

Közbekiáltások: Akkor kellett volna szólni!

Hajdu Gyula: Fentartja indítványát.

Fejér Ferenc: Indítványozza, hogy egy bizottságot küldjenek ki, mely erre az ügyre világosságot derít.

Abrahám László és Simonffy Imre felszólalása után Ferenczy Gyula szintén hozzájárul ahhoz, hogy egy bizottság küldessék ki. A multból azután merítsünk tapasztalatokat a jövőre.

A közgyűlés nagy többséggel úgy határoz, hogy ebben az ügyben egy bizottságot küldenek ki, a mely elfogja dönteni, hogy jogosult-e Papp László a 6000 korona felvételére.

A bizottság tagjaiul megválasztották: Juhász Ignác, Szentessy János, Márton Imre, Nagy Ferenc, Schwartz Vilmos, Rochlitz Artur, Fejér Ferenc dr. urakat. A bizottság elnöke Nagy Ferenc lesz.

Egyebekben a tanács javaslatát fogadja el a közgyűlés.

(Egyéb ügyek.)

A városi fogatok részére szükséges zabmennyiség beszerzésére vonatkozólag elhatározta a közgyűlés, hogy a kívánt köülbelől 20 ezer korona értékű 1600 m. mázsa zabot árlejtés útján fogják beszerezni s e tárgyban intézkedés megtételével a tanácsot megbizta.

Wagner György szállásbiztos kéri, hogy a cs. és kir. hadseregnél leszolgált 12 évét számítsák be nyugdíjidejébe.

A közgyűlés ebbeli kérelmével folyamodót elutasította.

Néhány rendőrnnyugdíjazás és oklevél kihirdetése után a közgyűlés fél hét órakor véget ért.

S P O R T.

A Vilmos huszárok löversenye. A cs. és kir. 7. Vilmos huszárezred tisztikara november hó 4 én délután 1 órakor tartja meg a debreceni löversenyterén szokásos őszi versenyt. Az érdekes versenyre tiszteletdíjakat ajánlottak föl: O kir. fensége Don Miguel Braganzai herceg ezredes, az ezred hőlgyei, kézdí-sárfalvi Benkeő József altábornagy; Rieger Emil tábornok. Pálffy Miklós herceg, Esterházy Miklós herceg, gróf Zedvitz

Alfréd ezredes, gróf Esterházy Sándor, gróf Bréda Viktor őrnagy, gróf Fugger-Babenhauseen kapitány, gróf Batthiány Gábor kapitány, gróf Haller Jenő hadnagy, Reinett Florián kapitány, gróf Starhemberg Vilmos kapitány, gróf Somssich Géza kapitány, gróf Szapáry József kapitány, gróf Széchenyi Viktor főhadnagy és Muhr Gyula tart. hadnagy. Birák: Don Miguel braganzai hereceg, bayersheimi Schwitzer Lajos tábornok, Rieger Emil tábornok, Kaffka Ignác tábornok, báró Leonhardi Károly ezredes, gróf Zedwitz Alfréd ezredes, Nagy Győző alezredes, Horváth Lajos őrnagy, gróf Bréda Viktor őrnagy, báró Ulm Ferenc kapitány. — Versenybizottság: Máriaassy László alezredes, gróf Starhemberg Vilmos kapitány, lovag Keil Henrik főhadnagy, báró Podmaniczky Béla hadnagy. — Indítók: Döry László kapitány, gróf Haller Jenő hadnagy. — Pálvafelügyelők: Kirsch Frigyes kapitány, Nedeczky Ferenc kapitány. — Mérők: Clement Pál hadnagy, Nerhaft Kristóf kezelőtiszt.

A pincériskola megnyitása.

Saját tudósítónktól.

október 30.

Tegnap délután fényes ünnepséggel nyitották meg a debreceni pincériskolát. Ez a második ilyen iskola az országban. Az elsőt Budapesten hét évvel ezelőtt Glück Frigyes alapította. Az eszmének e lelkes apostola Debrecenbe is lejött Gundel Jánossal, a vendéglősök országos szövetségének elnökével együtt, hogy részt vegyen a debreceni pincériskola felavatásán.

Diszes közönség gyűlt össze a csapó-utcai ipariskola helyiségében délután 3 órakor. Ott voltak: a város képviselőiben Bészler Károly tanácsos, továbbá Wolafka Nándor v. püspök, Csánky Viktor tanfelügyelő, Benedek János, Bakonyi Samu orsz. képviselők, Podolszky m. á. v. gépj. műhely főfelügyelő, Szávay Gyula kamarai titkár stb. valamint a helybeli vendéglősök testületéből számosan.

Az ünnep a Szózzattal kezdődött, melyet az iskola 19 növendéke, 19 pincérfiú énekelt.

Ezután Hauer Bertalan, az iskolának Márkus Jenővel együtt lelkes, buzgó megalapítója, üdvözölte a pincériskola létesítése körül érdemeket szerzett férfiakat s a diszes vendégeket, a város képviselőjét, a tanfelügyelőt, Glück és Gundel budapesti vendégeket, Wolafka püspököt, az ipariskolai igazgatót és a pincériskola tanárát. Szép beszédet azal a hiradással fejezte be s tette még értékesebbé, hogy Glück Frigyes 500 koronát ajándékozott az iskola céljaira.

Majd Csánky tanfelügyelő méltatta az iskola fontosságát. Utána az iskola tanára mondott kerek, szép beszédet. Szóltak még: Gundel János, Glück Frigyes és a miskolci pincéregylet nevében Ausländer Gyula; mindnyájan hangoztatva, hogy a vendéglős iparnak nagy szüksége van képzett, művelt tagokra s derék, tanult pincérekre. A szép ünnep a Himnusz eléneklésével ért véget.

*

Este fényes vacsora volt az Angol királynő külön termében, melyen körülbelül 50-en vettek részt.

Ott voltak: Gundel János (Budapest), Glück Frigyes (Budapest), Bakonyi Samu dr., Benedek János dr., Csánky Viktor, Bészler Károly, Oláh Károly,

Király Gyula, Szávay Gyula, Kernhofer József, Grünwald József, Magoss György dr., Abrahám Dezső dr., Berecky Lajos, Polster Adolf, Hoffmann Sándor, Weichinger Károly, Glück Adolf, Ländlbauer Kálmán, Ottó Sándor, Nemess Gusztáv, Hauer Berci, Márkus Jenő, Kiss Adolf, Erős Jakab, Rudnyánszky Gyula, Székely Imre, Szathmáry Zoltán, Than Gyula, Sipos Béla, Kemény Emil, Szentmiklóssy József, Kovács Dezső, Vetéssy Béla, Vetéssy Mihály, Auszländer Gyula (Miskolc)

Hauer Berci a következő kitünő fogásokból álló vacsorát tálaltatta fel dícséretreméltó kiszolgálás mellett:

Kezege gombával. Belsőin Vlassics-módra. Turós és almás rétes. Debreceni bős. Jéce és fogoly. Vegyes befőtt. Katáng-saláta. Jégezett Vilma-tejhab. Vegyes gyümölcs. Sajt. Kávé. Likőr. Borok: Fehér asztali. Érmelléki bakar. Merlott vörös. Törley Casino.

A harmadik fogásnál Hauer B. rtalan emelkedett szólásra s poharát Wassics Gyula dr. közoktatásügyi miniszterre emelte. Ezzel a felkészítővel megindult az áldomásivások hossza sora. Abrahám Dezső dr. Gundel Jánost, Gundel János Hauert és Márkust éltette, mint a debreceni pincér-szakiskola kezdeményezőit, Hauer előbb Glück Frigyeset majd Benedek János drt köszöntötte fel. Abrahám Dezső dr. a városi tanácsra s Debrecen áldozatkész közönségére üritette poharát, Bészler Károly a szakiskola vezetőségét, Ausländer Gyula, a miskolci pincéregylet elnöke pedig Glück Frigyeset és Gundel Jánost élteti. Szóltak még Benedek János, Oláh Károly és többen.

A vacsora alatt Rác Károly igazi művészettel játszott régi jó magyar dalokat.

A debreceni szabadelvűpárt.

— okt. 30.

Nevezetes dolog történt a városi közgyűlésen tegnapelőtt. Este hét óra tájban tárgyalásra került a városi bizottsági tagok szaporítása s a városnak tizkerületbe való beosztása.

Es ott volt az ülésen 40—45 ellenzéki városatyja; ellenben nem volt ott a szabadelvűpárt részéről ugyszólván senki.

Igy esett meg aztán, hogy jóllehet a szabadelvűpárt megbízásából Kola János felakart másnap szólalni s a város jól felgott érdekében felette szükséges lett volna ennek az ügynek alapos, méltányos és minden irányban igazságosabb megvitatása, esetleg újabb bizottsághoz utasítása, az ellenzék egyszerűen elfogadta a rá nézve igen kedvező összeállítást és lehetetlenné tette ennek a kérdésnek részletes tárgyalását.

Azt hisszük ez a súlyos következményekkel járható eset végre valahára felrzza a debreceni szabadelvű pártot közömbössége s nembánomsága álmából.

A város főispánja, Puky Gyula eszményi tárgyilagosságban keresi s találja kormányképviselői állásának nemes hivatását. Ez a magasabb eszmék művelésére felette alkalmas felfogás szinte kihívja a szabadelvű párthoz tartozók önálló, egyéni működésének érvényesülését.

Annál érthetlenebb, hogy a köznek föltétlen kárára a szabadelvű párt nagy többsége nem él polgári jogainak szabad, független gyakorlásával. Ugy látszik a régi megszokás még mindig felülül várja a sorompóba állásra, a tömörülésre hívó jelszavakat és nem keresi az önálló tevékenység fölemelő munkáját.

Ez pedig a város közjavával össze nem egyeztethető. Epp ezért felette kívánatos lenne, ha az egyéni önérzet tudatára ébredne annak a politikai tőkének, melyet a mostani kormánysszellem juttatott birtokába, hogy azt a város, a haza, a nemzet közügyeinek békés, önzetlen, lelkes szolgálatában kiki szabadon értékesíthesse.

Szükséges, hogy a debreceni szabadelvűpárt ne álljon tétlenül mindaddig, amíg a gyeplőt s a vele járó egyéb szerzősámot nem érzi. Méltóztassék vezetettek helyett vezetőkké izmosodni s életelt adni minden téren, minden irányban. Soha sem volt a szabadelvűpárt tudására, intelligenciájára s egyéni gazdagságára Debrecen város közügyeinek oly égető szüksége, mint éppen most, midőn veszedelmes aprólékoskodó áramlatok kekednek felül, melyekkel szemben a város általános nagy érdekeit éppen a szabadelvűpárt volna hivatott előbbre vinni, diadalra segíteni.

Azt hisszük, a legujabban sűrűn ismétlődött jelenségek végre munkára szólítják és egy táborban találják a szabadelvűpárt minden őszinte, önálló gondolkodásában polgári kötelességeit lelkesen teljesíteni kész tagját.

Ágról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A végtelen sor.

(Szinházban, ahol mindenszerep körbevan töltve.)

A.: Ki az ott a másodemeleti páholyban? Vörös kalap, vörös arc, vörös szem...

B.: Az a harmad komikáné.

A.: Hát ez itt a tizenkettedik sorban?

B.: Ez a nyolcad anyja.

A.: Hm. Hát az a beretvált kis szőke?

B.: Az a tizenhated tenor.

A.: Meg van maga bolondulva?

B.: Cseppet sem. Csak látom, hogy maga nem érti a színigazgatás elemeit. Barátom vegye meg Jeruzsálem színigazgató „Igazgató a mellényzsebben” című kis könyvét. — Látja például az a pocakos hölgy itt a hetvened naiva, ez a patkánybűvölő pófajú fickó a kilencvenkettőd lírai szerelmes, az a gacsos...

A.: (közbevá) Oszt játszanak ezek?

B.: Soha.

A.: Hát ha szabad kérdeznem mi a fészkes feketének tartják őket?

B.: Hát csak kell valamivel szédíteni a színügyi-bizottságot is. Aztán meg megvan ezeknek a tisztességes mellékfoglalkozásuk. Ez az emeletes ház nagyságu gyermekszínház üres óráiban gesztenyét árul. Az a rosszképű százkettőd primadonna mos, amíg le nem űti a hajókötél. Ez a százhatvanegyed koleratúra énekesnő tudósszony s így tovább. Például...

A.: És hány ilyen kültag van?

B.: Négyzetgyök mínusz egy.

A.: Mi az?

B.: Barátom ez a végtelen sor.

A.: Nem rossz. Még én is beállhatok!

B.: Hogyne: van valami mellékfoglalkozása?

A.: Van, minden évben lecsuknak egy félévre.

B.: Az nem jó, nézzünk mást. Legyen például karácsonyfa kereskedő.

A.: Nem! Sokkal jobbat találtam.

B.: Mit?

A.: Napfogyatkozáskor kormos üveget fogok arulni!

B.: Brávó! Maga tényleg olyan buta, mint amilyennek látszik. Hanem pá! Sietek a hetvenedtől—kétszáznegyvened naivák gyermekei által rendezett agglagény estélyre. Nem jön?

A.: Potya?

B.: Igen.

(A. szónélkül karonfogja B-t, méltóságteljesen el.)

—il.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnepeken d. e. 9—12-ig.

Okt. 30. D. e. 9 ó. Értekezlet a vármegyei házában a munkás-segítő pénztár ügyében.

Nov. 2. D. u. 2 ó. Az ipartestületi betegsegítő-pénztár alakuló közgyűlése.

Nov. 4. A 7. huszárezred tisztikarának lövésnyese.

Nov. 19. Képkiallítás megnyitása a városházán.

Nov. 19. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

* **A szabadelvűpárt vacsorái.** A III. kerületi szabadelvűpárt társas vacsoráját — tekintettel, hogy nov. hó első szombatja egyszersmind Mindenszentek napja — november hó 8-ikára, a hónap második szombatjára halasztotta.

* **A reformáció emléknappja.** Október 31-én, a reformáció emléknappján az ev. ref. egyház összes templomaiban megszólal minden harang és a szolgáló lelkészek alkalmi imát és beszédet mondanak az ünnepi évforduló nap emlékeztérére. Aztán 9 órakor a nagytemplomban gyűlnek össze a hívek, hogy megemlékezzenek a reformáció nagy napjáról. A főistentiszteleten az alkalmi imát *Könyves Tóth Kálmán* tartja. Az *ágost. hitv.* ev. templomban pénteken d. e. 10 órakor lesz a reformáció omlékére az istentisztelet, melyet *Máté Károly* hitoktató végez.

* **Halottak hete.** Ez a hét a halottaké. A sírkeretekben, temetőben, a hol egész éven át nagy nyugalom honol, most megélenkül az élet, sürgős-forgás támad; gyomlálnak, kapálnak, s szorgalommal és gondnal tisztogatják az elhagyott sírhelyeket, hogy halottak napjára a kegyeletet ne zavarja semmi. A temető utait a város hatósága annyiramennyire már rendbe hozta s az egyes sírok körül az ott nyugvó halott hozzátartozói, vagy a sír gondozói serénykednek, buzgólkodnak. Özvegyek, árvák könyves szemekkel guggolnak a virágos dombok mellett, eltávolítják a gyomot s egyengetik a keresztre fölfutó repkényt s öröközödet. A Katalin-rózsák telestele bimbóval most kezdenek fakadozni, hogy halottak napjára teljes pompában nyiljanak. A kertészek is munkálkodnak, készítenek a koszorúkat s pár nap múlva már ezerével hordják a piacra. — Mennyi munka, mennyi költség, a mit az élők a holtak emlékének áldoznak! S vajjon a kihűlt szív, az elszállt lélek tud-e minderről? Ki tudja? Boldogok, a hívők...

* **Hitelesítő közgyűlés.** Debrecen város 6 napig tartó közgyűlésének

a jegyzőkönyvét ma délután 3 órakor fogják hitelesíteni *Puky Gyula* főispán elnöklete alatt. Ezt megelőzőleg azonban érdemleges határozatot hoznak az 1903. évi pótdadó százaléka tárgyában.

* **Viharos társulati (?) gyűlés.** Tegnap délelőtt viharos, mondhatni botrányos kis gyűlés volt a városházán. A Tóó, Kondoros és Kádár patakok partjaihoz közel eső birtokok tulajdonosai gyülekeztek volna, hogy vízlecsapoló társulatot alakítsanak. Mintegy 500 érdekelt birtokos jelent meg Debrecenből, H.-Hadházról, M.-Péresről, Alsó- és Felső-Józsáról, Szováthról, Derecskéről, Sámsonból, akik már egy előbbi gyűlésen kimondták, hogy társulattá akarnak alakulni. Most meg a jelenlevők nyolcadrésze nem akart társulattá lenni. — Végre is a gyűlést be kellett rekeszteni.

* **Uj tb. kerületi orvos.** A tegnapi napon *Puky Gyula* főispán *Szöll Kálmán* dr.-t a debreceni orvosi kar egyik legnépszerűbb tagját tiszteletbeli kerületi orvosnak nevezte ki.

* **Fontos értekezlet a vármegyei házában.** Ma délután 9 órakor nagy fontosságú értekezletet tart *Puky Gyula* főispán a vármegyei ház nagytermében, melynek tárgya az országos és eszélségélyző pénztár megalakítása lesz. Tekintve a tárgy nagy jelentőségét és kiszámíthatatlan szociálpolitikai horderejét valószínű, hogy a gyűlésen Hajdúvármegye birtokosai és tisztikara teljes számban fog megjelenni. Egyébiránt a gyűlésre leérkezik dr. *Fáy Gyula* miniszteri titkár is. A városházán november 9-én tartanak gyűlést ugyanezen tárgyban.

* **Biró Lajos előadása.** *Biró Lajos*, a kiváló tudós, ki olyan vakmerő utat tett a magyar természettudományokért ma délután tartja első előadását Budapesten a Múzeum dísztermében. Az első előadásra az összes jegyek elkeltek, pedig, mint tudósítónk táviratozza, ötszáz jeggyel adtak ki többet, mint amennyien a nagyteremben kényelmesen elférnek.

* **A 2800 korona tolvaját elfogták.** *Galambos Imre* gazdálkodónak zsebéből az országos vásár utolsó napján ismeretlen tettes kilopta 2800 koronát tartalmazó tárcáját. *Galambos* rögtön jelentést tett az illetékes hatóságoknál, s úgy a rendőrség mint a esendőrség, a legszellesebb mederben indította meg a nyomozást, melynek szálai a Jászszágon keresztül egészen Budapestig vezettek.

Hogy e siker teljes legyen *Galambos* egy detektívet is megbízott a tolvajkutatásával.

Tegnap azután ez a detektív *Kőbányán* elcsipte a 2800 korona tolvaját *Kiss Ferenc* ismert zsebtolvaj személyében, kinél az ellopott 2800 koronából még 2000 koronát megtaláltak. — Letartóztatták, s további eljárás végett az igazságszolgáltatás kezébe szolgáltatatták.

* **Nagyvárad villamos világítása.** A rohamos fejlődésű Nagyvárad haladásában újabb jelentékeny előre lépés történt. A kereskedelmi miniszter ugyanis tegnap jóváhagyta a Ganz-gyárral kötött szerződését. Így most már a vállalat haladéktalanul hozzá fog a munkához és Nagyvárad városát 1903. szeptember elsejétől villamos fényvel fogják világítani. Ennek folytán lesz a helyi villamos vasut kiépítése, mely keresztül-kasul szeli majd a nagy kiterjedésű várost és rövid idő alatt kiépül a Félix- és Püspök-fürdőig. Korszakos jelentőségű esemény ez Nagyvárad város fejlődésének történetében. Mi, akik szívvel-lélekkel örvendünk a vidéki városok közművelődési haladásának, Nagyvárad e nagyfontosságú ügyére őszintén kívánjuk a teljes siker áldását.

* **Agyonforrázott gyermek.** *Blaskó Mihály* h.-sámsoni földműves két és fél éves gyermeke a konyhában játszadozott, hol a tűzhelyen egy nagy fazékban vizet forraltak. *Blaskó* egy vigyázatlan mozdulattal leütötte a forró vízzel telt fazekat s annak egész tartalma a szerencsétlen gyermekre ömlött, ki sebeibe bele is halt. Tegnap boncolták fel a holttestet a hatóság jelenlétében, az apa ellen pedig gondatlanság miatt megindították az eljárást.

* **Nagy lopás a Teleky-utcán.** *Danzinger Mór* Teleky-utcai szatócs és koresmároshoz több póttartalékos katona volt beszállásolva. A katonák bizalmas otthoniassággal jártak-keltek a házban s közülök egy páran a szives vendéglátást arra használták fel, hogy gaz tervet eszeljenek ki, a mit végre is hajtottak. *Danzinger* ugyanis tegnap délben nagy rémülettel tapasztalta, hogy fiókjából 240 korona készpénz, egy briliáns és egy gyémántköves aranygyűrű összesen mintegy 400 korona értékben elveszett. Gyanuja rögtön a beszállásolt póttartalékos közös hadsere, belső katonákra irányult s jelentést tett a rendőrségen. — A rendőrség a vizsgálat foganatosítása végett a cs. és kir. 39-ik gyalogezred parancsnokságához folyamodott, mely rögtön ki is küldött egy főhadnagyból és két hadnagyból álló vizsgálóbizottságot s ez a rendőrséggel együtt rögtön hozzáfogott a gyanúsított póttartalékosok kihallgatásához, kik közül hármat, — miután alapos gyanu merült fel arra, hogy ők voltak a tettesek, — letartóztattak. A neveket a vizsgálat további érdekében még nem hozzák nyilvánosságra.

* **Előljárósági gyűlés.** Ma délután 4 órakor ipartestületi előljárósági gyűlés lesz az ipartestület dísztermében; számos fontos tárgy kerülve tárgyalás alá, felhívjuk a gyűlésre az előljárósági tagok figyelmét.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: *Szabó Bálint* ev. ref. 71 éves, özv. *Papp Józsefné* ev. ref. 67 éves, *Szilágyi Erzsike* ev. ref. 10 éves, *Jenes Piroska* ev. ref. 10 hónapos.

* **Karagyorgyevics Budapesten.** *Karagyorgyevics* herceg, a szerb trónpreten-dens a múlt hetet Budapesten töltötte. Csak néhány bizalmas embere tudott itt tartózkodásáról. Ezekkel többször talál-

kozott, két ízben egy kerepesi-uti kávéházban. Egy előkelő szerb politikussal is érintkezett, aki csupán azért jött Budapestre, hogy a herceggel találkozzék s érkezése után való nap visszautazott Belgrádba. A herceg szombaton utazott el Budapestről Svájcba.

* **Bimbóhullás.** Szilágyi Jenő berettyóújfalui nagybirtokost súlyos csapás érte. Leánykája Erzsike, ki a Dóczy leányiskola tanítványa volt, 10 éves korában meghalt. A szomorodott szülők drága kis halottjuk földi maradványait hazaszállították Berettyó-Ujfaluba, hol a családi sírboltban fogják örök nyugalomra helyezni.

* **Felrobbant petroleum tartály.** Megrendítő szerencsétlenség történt Ilokon Grubics nagykereskedő üzletében. — Ugyanis egy Buzasovits nevű segéd égő gyertyával ment az üzlet mellett levő kézi raktárba, hol a nagy petroleum tartály állott. A mint mellette haladt, a petroleum felrobbant. A robbanás következtében az égő petroleum a vevők ruháira fröccsent, a kik égő ruhával rohantak ki a lángtengerből. Két segéd életét veszítette, két leány súlyosan megsebesült. Az üzletet a hatóság bezárta.

* **Rablógyilkos ál siketnéma.** Bottonkon egy Vító Adolf nevű fiatal ember hamis bizonyítványokkal átlátva a hatóságot, engedélyt kapott, hogy mint siketnéma, könyöradományokat gyűjtsön. — Hétfőn reggel betért Pásztorné lakásába s nem látván senkit, hozzáfogott egy nyitott láda kikutatásához. E közben bejött Pásztorné. A mint Vító meglátta, rárohant s egy késsel a nyakába szúrt, aztán elmenekült. A szerencsétlen asszony elvérzett, a gyilkost pedig, a kiről kisorsult, hogy nem siketnéma, elfogták.

x **A szerencse olyan, mint a lidérc.** Az emberek gyalúsága abban tűnik ki, hogy szerencséjüket egész életükön át ott keresik — a hol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc. maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána.

A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeresemény, a 600,000 koronás jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott $\frac{1}{2}$ beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencseesebb főúrusító egyszerre nyolc szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette a lábát, ott jó ideig meg is szokot maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencséjét és rendeljen osztálysorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest, Bálvány utca 10. Az új terv szerinti, 5000 nyeresémennyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának huzása már 1902. évi november hó 20. és 21-én tartatik meg.

A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3., egy nyolcad 1 K. 50 fillér.

x **Egy jó forgalmu mészárszékbe,** egy kaucióképes székálló azonnal felvétetik. Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

x **Dr. Winkler Jenő** egyetemes orvos tudor, **fogorvos.** Kossuth utcz 26. Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 6—5-ig. Minden **kedden** délben 2—1 ráig szegény sorsu fogbetegeknek ingyen rendelés

I R O D A L O M.

(*) **Gárdonyi Géza babérja.** Gárdonyi Géza legujabban akadémiai babérral gyarapította irodalmi sikereit. Az akadémia ugyanis neki ítélte oda a Pécely-regény pályázat díját *Egri csillagok* című regényéért. A bizottság a jutalmat egy értelemmel ítélte oda az Egri csillagoknak s az összes ülés éljenzéssel hagyta helyben a bizottság ítéletét. *Beöthy Zsolt* jelentése kapcsán röviden elemezte és megbirálta Gárdonyi regényét. Az Egri csillagok-at sem kompozíció, sem előadás dolgában nem találja kifogásolhatatlan munkának, mindazonáltal vannak olyan tulajdonságai, amelyek fehér hollóvá avatják irodalmunkban. Ilyen kiváló tulajdonságok: képzelőerejének elevenessége és leleményessége, nyelvének magyarsága és népies bája. A legösszintébb örömmel vesszük hírül Gárdonyi Géza sikerét, melyhez foghatót alig tud fölmutatni újabb irodalomtörténetünk.

S Z I N H Á Z.

Színhazi műsor:

Okt. 30. csütörtök: *A bellevillei szüz*, daljáték. (B.)

Okt. 31. péntek: *A velencei kalmár*, Shakspeare színműve. (C.)

Nov. 1. szombat: *Párisi élet*, daljáték. (A.)

Nov. 2. vasárnap: délután *A kuka kisasszony*, énekes bohózat, este *Dozza György*, szomorudaljáték.

— **(A bellevillei szüz.)** Rendezzünk egy kis alkalmi árverést. A színlap azt állítja, hogy *A bellevillei szüz* — *először*, másodsor . . . Mi pedig rádaboljuk, hogy igenis — *negyedszer*. Más szóval a tegnapi bemutató nem volt bemutató; mert *A bellevillei szüz* című daljátékot *Valentin Lajos* színigazgató már egyszer bemutatta Debrecenben. Még pedig 1889. december 21-én, amikor *Tronpeau Rónaszéki*, *Virginia Vadnay Vilma*, *Javotte Locsarekné*, *Adrienne Ellinger Ilona*, *Archibald gróf Balassa Jenő*, *Emil festő Karacs Imre*, *Godibert Hadai Sándor*, *Dondoux Hegyesi* volt. A darabot dec. 22-én megismételték üres ház előtt; azután levették a műsorról, mert nem tetszett. *Harmadszor* a *Bellevillei szüz* 1890. okt. 8-án került színre. Ekkor már, hogy vonzóbb legyen, a címéhez odaírták, hogy: *a mi tűzoltóink*. *Locsarekné*, *Balassa*, *Hadai* és *Hegyesi* ismét játszottak benne, új volt *Andorfi (Troupeau)*, *Szilasi Irén (Virginia)* és *H. Lévai Berta (Adrienne)*. Amit tehát a színlap tegnap hirdetett, hogy: *itt először*, nem felel meg a valóságnak. Amiből az a tanulság! hogy régi darabokat ha felújítanak, nem kell azokat újság gyanánt kínálni. *A Milöcker* tegnap *negyedszer* adott daljátéka egyébaránt mint 13 évvel ezelőtt nem, most sem aratott tetszést. Pedig nagyon mulatságos szövege van, egy pár pompás alakja alkalmas viharos derűtség keltésére s alapötlete is felette elmés. Egy zárdából kikerült híres ártatlanság derűre-borura adja a szerelmi találkozókat főnek-fának. Aztán egy nagyralátó lámpagyáros, akit a legbambább eszkö-

zökkel sarcol meg egy sehonnai vén gróf. *Godibert* őrmester is vidám fickó. Az *agg* szüz sem utolsó bohózatú figura. A zene ugyan nem ér sokat, afféle könnyű francia-utánzó bécsi termék; hanem az előadás sokkal jobb volt, mint a mennyit az általában gyenge énekes személyzettől várni lehetett. Meglepően jó volt *Mezei Andor*, aki *Godibert* vigjátéki vonásait ügyesen aknáztá ki s kellemesen énekelt. *Krémer*-nek a tűzoltó főparancsnok egyik legkitünőbb alakítása. *Aldor* *Juliska* igen kedves jelenéség volt a *Virginia* szerepében, bár nem színezte elég mulatságosan a kis fruska kópéságait. Dícséretet érdemel *Havasi Szidi*, *Nagy Dezső* és *Szilágyi Aladár*. *Márton Miklós* első fellépése volt *Dondoux* mérnök szerepében. Jó színpadi alak, csines tenorhangja van és rokonszenves egyénisége. Kár, hogy tenoristákra a mai daljátékokban nem igen gyakran van szükség. Most a láb, a szoknyafodor és az izetlen rikkantások uralkodó korszakát éljük.

— **(Francia színészek Berlinben.)** Berlinből távirják, hogy a német császár ma a dán trónörökösrel együtt megjelent a Berlinben vendégszereplő *Sarah Bernhard* társulatának előadásán s többször nyilvánították tetszésüket. A társulat a *Toscát*, *Sardon* híres színművét adta.

TAVIRATOK.

Felosztott püspöki földek.

Temesvár, október 29. (*Saját tudósítónktól*.) *Desseffy Sándor* püspök kezdeményezésére a csanádi káptalan elhatározta, hogy *Lele* községben 1600 hold földet parcellázásra eladja a községnek. Miután Ő felsége megadta az engedélyt, a birtokot holnap *Lovas Sándor* földművelésügyi miniszteri tanácsos, *Várady Árpád* felszentelt püspök, dr. *Kun László* és *Wittenberger Antal* kanonokok jelenlétében át fogják adni a közönsének.

A hercegprimás nevenapja.

Budapest, október 29. (*Saját tudósítónktól*.) *Vaszary Kolos* hercegprimás holnap ünnepli meg nevenapját. Ma délelőtt már megkezdődtek a névnapi ünneplések a budavári primási palotában s üdvözölte a központi papnevelő intézet és az egyetem hittudományi karának küldöttsége. A püspöki kar tagjai közül ma igen sokan táviratilag üdvözölték a primást. Az udvari papság, a káptalan és a gazdatisztek küldöttsége Esztergomból ma este érkezik Budapestre és holnap tiszteleg a hercegprimásnál.

Öngyilkos szerelmes pár.

Temesvár, október 29. (*Saját tudósítónk távirata*.) *Braworán Kornél* idevaló gyógyszerész-gyakornok tegnap az itteni előkelő s nagy tiszteletben álló *Müller* család, szépséges fiatal tagját: *Müller Terézt* megszöktette. A család a szerelme-eket köröztette, mignem azután ma *Szépfa* a szép uri leány

édes anyjának sirján mindkettőjüket halva találták. Mint a vizsgálat ki-derítette megmérgezték magukat.

Kórházi orvosok botránya.

Szabadka, okt. 29. Sántha és Györfy itteni kórházi orvosok ellen brutális vi-selkedésükért szigorú vizsgálatot indítottak, miután a sebészeti osztályon az apácák bánásmódjuk miatt megtagadták az engedelmességet.

Öngyilkos tolvaj.

Eszék, október 29. (*Saját tudósítónk-tól*.) Uj-Gradiskában a 28. honvédegyleg-ezred ezredtrombitása agyonlőtte magát. A trombitást több lopás miatt, a melyek-et az ezred tisztjeinél követett el, az itteni helyőrségi bírósághoz akarták át-kísérni, de sikerült neki fogságából ki-szökni és egy szolgálati fegyvert sze-rezni, a melylyel agyonlőtte magát.

Gabonatözsde.

Budapest, október 28. (*Saját tudósi-tónk távirata*.) Déli zarálat. Buzakinálát kie-géző, vételkedv mérsékelt. Tartott áron 15.000 métermázsza került forgalomba 2 és fél fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek tartottak. Idő: borús.

Buza októberre	7.48—49.
" áprilisra	7.38—40.
Gabona áprilisra	6.56—57.
" októberre	6.43—44.
Tengeri májusra	5.73—74.
Répe	11.85—95.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Uj beosztás a törvényszéken.** *Balogh* Zsigmond kir. törv. bír., ki eddig a polgári perekben dolgozott mai naptól a bűnügyekben, Szoboszlai Sándor kir. törv. bír. pedig a polgári perekben fog dolgozni.

§ **Rablógyilkosság.** Kada József husz esztendő kerensényi legénynek megza-varták fejét a betyár és bandita-histó-riák. Vett magának egy pisztolyt s el-határozta, hogy banditának csap fel. Kiment az országra s felkérdezett Fekete József péklegény kocsijárá, kit azután hátulról lelőtt s ötvenhat korona pénzét elrabolta. Elfogták s a törvény elé állí-tották. A balassagyarmati esküdtbíró-ság annak idején rablógyilkosság büntette miatt életfogytig tartó fegyházra ítélte. A védő semmisségi panaszra folytán teg-nap foglalkozott ez ügygyel, a kir. kuria IV. büntető tanácsa, mely Tassy Pál koronaügyész helyettes felszólalása után az esküdtbíró-ság ítéletét megse-misítette s vádlott büntetését 15 évi fegyházra szállította le, tekintettel a nagymennyiségű enyhítő körülményre.

Regénycsarnok.

A PÁNDY-KISASSZONYOK.

— Regény. —

Írta: *Rudnyánszky Gyula.*

Folytatás

2.
Ennek a révén Pándy Györgyné már ugy is nevelte a leányait, hogy bár-mikor szegénykezés nélkül, büszkén, dia-dallal beköltöztesen velök a Pándy-kas-télyba.

Csak az bántotta a derék asszonyt, hogy Pándy Adorján egyáltalán nem mu-

tatkozott valami szeretetreméltó rokonnak. Pándynét, a Pándy-lányokat, mint a nő-ket egyáltalán nem a legszivesebben fo-gadta, ha a kastélyban jártak. Mióta neje meghalt, Pándy Adorján nőgyűlölő volt; vagy legalább is elkerült minden érint-kezést az asszonyfélével. Egy kulcsárné volt az egyetlen nőszemély kastélyában, többi cselédje: az inas, a kocsis, a ker-tész, a lovasz, a tehenész mind nőtlen volt és meg a majorság béreseinek sem volt szabad a kastély körül vagy a park tájékán mutatkozni, mikor Pándy Ador-ján otthon lakott.

Pándy György nem sokat törődött unokabátya különös zárkózottságával. Tudta, hogy Adorjánt nagy lelki rázkódá-sok érték. Neje egy filigrán német bá-rónő, mégcsalta őt és titokzatos körülmé-nyek közt, fiatalon, váratlanul halt meg. Gyorsan temették el: Adorján kápolnát emeltetett sirboltja fölé s eleinte két-há-rom évig ki sem mozdult a Pándy-kas-télyból, egyre ott bolygott, ott járt-kelt a kápolna körül, mint a hódkóros. Moso-lyogni senki sem látta; de sirni sem. Haja kihullott, szakála megöszült, arcán a gond és bánat szántott mély barázdá-kat; szeméből pedig valami rejtélyes: érthetetlen mélabu, valami szelid, türel-mes, zokogó fájdalom sugárzott ki. De panaszát, bizalmas szavát nem hallotta soha senki. Nagy ritkán a vén kulcsár-néval látták beszélgetni.

Később elhagyta fészékét; hosszú időt távol töltött és idő multával rendes szokása lett, hogy az évek csupán egyik felében volt otthon.

Pándy György nem ért rá, nem is kívánt az Adorján életével bibelődni. Elég baja, gondja volt neki magának is. Már fiatal síheder korában megszokta, hogy a vagyoni különbség elválasztja egymástól a közeli rokonokat, még ha egy faluban élnek is. Ő a maga kétszáz holdját jóeska teherrel örökölte apjától. Két nőtestvére volt, a kiket ki kellett e-légítenie. Az egyik férjhez ment egy pa-zarló, nagylábon élő ispánhoz. Annak hamar, lóhalálában ki kellett adni a jus-sát. Pénze nem volt, hat kölcsönt vett föl; azon vette meg az egyharmadrészt. A másik harmadrészt pedig csak haszon-bérbe bírta Matild hugától, az vén lány maradt és ott élt nála. Az igaz, hogy Matild néni a maga részét csaknem egés-zen a leányokra költötte s a mellett olyan életre való jó gazdaasszony volt, hogyha meg is kellett neki adni a pár száz forint árendát, Matild néni más ré-ven még egyszer annyi hasznot szerzett bátyjának.

Pándy György mindamellett sokat küzdött, fáradozott és az élethare zaja-ban néha egészen megelégedkezett a Pándy Adorján dolgairól.

Annál jobban bántotta Adorján zár-kózott ridegsége Pándy Györgynét. Klára asszony, mikor lányai Ilona, Erzsé és Jo-lán, felnőttek és a nagyzás korán beál-lott korszakában a mama szenvedélyes elkeresztelési hajlamánál fogva az előke-lőbb hangzás okáért Ionából Helén, Er-zséből Eliz, majd meg Alice lett és csak Jolán maradt meg Jolánnak, — mondom. Klára asszony egyre mohóbban szerette volna, hogy lányával szépecskén átköl-tözhessek ócska fedelű vén udvarházuk szűk szobáiból a Pándy-kastély szellős nagy termeibe.

Hanem a dologból semmi sem lett.

(Folyt. Köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma csütörtökön, október 30-án.

Másodszor:

A bellevillei szüz.

Daljáték 3 felvonásban.

S z e m é l y e k:

Troupeau, tüzoltó főparancsnok, Krémer Jenő
nyugalomba vonult lámpagyáros Virginia, leánya — — — Áldor Juliska
Adrienne, tejtésztvére — — — K. Hegyi Lili
Pergament Javotte, Virginia nagynénje — — — — Havasi Szidi
De Chateaurien Archibald gróf Nagy Dezső
Mentreux Emil festő — — — Pápai Lajos
Godibert, vértés őrmester — Mezey Andor

Holnap pénteken, okt. 31-én.

A velencei kalmár.

Shakspeare színmű.

Hirdetések

SZABADSÁG politikai napilap számára

jutányos áron

felvételek.

10376 tkv.

1902.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreceni kir. tszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tété-tik, hogy a debreceni Első Takarékpénztár végrehajtónak Kiss Jó-zsef és neje elleni végrehajtási ügyé-ben a debreceni kir. törvényszék a debreceni kir. Járásbíró-ság terüle-tén levő a debreceni 2711 sztjkv-ben A+ 2892 hrsza. felvett 3451 régi népsorszámu házas telekre 3320 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés el-rendeltetvén, annak fogantatási-sára határidőül 1902. évi november hó 28-ik napjának d. u. 3 óráját e kir. törvényszék árverési termé-ben kitézetett.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alól is elfog adatni. Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 száza-lékát készpénzben, vagy óvadékké-pes értékpapirban letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmé-ben a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kikül-döttnek át adni.

Az árverési feltételek a hivata-los órák alatt a kir. tszék mint tkvi hatóságnál és Debrecen város rend-őrségénél tekinthetők meg.

A kir. tszék mint tkvi hatóság Debrecen, 1902. évi augusztus hó 29 napján.

Hegedüs,
kir. tkvi bír.

Szőlőoltványok

szokvány minőségben és európai nemes gyökeres és sima vesszők mélyen leszállított árákon. Oltványok ezre 90—100 frt. Minden a leghiválóbb bor és csemegefajokból, frissen, teljes jóállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felel, ugy az oda- és visszaszállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett őszegi hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házhoz szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia esemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövényrovény: Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül esztély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmitéle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy, hogy a bekerített részek teljesen kulesen zárhatóak. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékeltek. Bővebb tájékoztatást szíves tenyomtatás díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek rendelési kötetletesség nélkül. Az árjegyzéken kívül egy oly könyvet kap ezzel, címet egy levelező lapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, ahol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekben áll, kik rendelni semmit sem akarnak, benne számos oly közlemények foglaltatnak melyek mindenkinek nagyszolgálatot tesznek.

Diócsemeték Kétéves, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyészése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Czím: „Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep.” Nagg-Kágya u. p. Szekelyhid.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület, szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és ki-tüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerék-párosok, evezősök, vitorlások, athleták, lövészek, tornászok dalárok, vadászok, veteránok, tűzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé. Elsőrendű ajánlatok.

Békési „Prima” házi kenyérsütőde DEBRECZENBEN.

Sütőde-telep: Miklós-utcza 35. sz. alatt, Falk-ház. — Főelárusítási hely, november 1-től: Piacz-utcza 26. sz., Szikszay-ház, a nagy tőzsde mellett.

Fiók elárusító helyek: Simonffy-utczai 2. és 18-as számú vassátrak, hol mindennap az elárusítások történnek.

Korondi Sándorné és Társa.

DEBRECZEN.

Ajánlja az újabb időben gazdagon és a legmodernebb anyagokkal dusan felszerelt

könyvnyomdáját,

mely különösen alkalmas minden olyan nyomtatványok előállítására, melyeknek az izléses külső belbecsét is emelni van hivatva.

Csapó-utcza 9.

LÁSZLÓ JÓZSEF könyvnyomdája.

Telefon 275.

De éppen olyan csinnal és lehető olcsó árban készít mindennemű egyszerű nyomtatványokat is és ezeknek nemcsak esinos, hibátlan, hanem gyors előállításáért is felelősséget vállal.

A papir gyári árban számítottat.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít. Hirdetéseket a „SZABADSÁG” című politikai napilapban a legolcsóbban számítva közzétetnek.

Telefon 275.